

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. № 10, П. пов.
Конто почт. ш. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПРИМКА
20 сот.

Після париського процесу.

Париський суд присяжних звільнив убийцю пок. от. С. Петлюри. Це дуже добре чи ні, не думаю також за- ставлятися над наслідками такого вислідку судового процесу проти соритобийника Шварцбарта. Та всеж не можу не звернути уваги на певні факти, що мали місце в часі цього процесу там — у Парижі і тут — у нас, на українській землі. Там оборона Шварцбарта не вага- лася обидати всего визвольного руху української нації болотом, не вважала нічим, щоб весь той рух помісти в очах париських суддів при- сьжаних до погромництва, до сія- ння терору та анархії, а організова- ну українську армію опоганити та на- скандувати п'ятном бандитизму і на- скандувати. Так легкодушно поста- вив справу жид. комітет оборони, до якого входили і деякі поважніші жидівські діячі, що, хоч декларо- вано висказували симпатії для у- кр. визвольного руху, то фактично йшли по лінії тези, вису- тованої обороною.

Ці чинники жидівства цілковито виходили в причини трагічних по- дій, що розігравалися на Україні в 1917—1919 рр., не аналізували їх, не вважали в психіку революційної війни, а в засліпленні та фанатизмі вважали винну на український уряд, на анархії, яка горем розлилася на українській землі, не міг викорі- нити низьких інстинктів маси, яку протягом віків депримував царський уряд. Через українську землю пере- ходили в тому часі великі тися- чі дезертирів з австрійсько-росій- ського фронту, а потім банди уся- ких самозванчих отаманів, повстан- ців, що не знали меж для впливу своїх найнижчих інстинктів і звіря- чих тов. Своєю жорстокістю вису- вали між ними на перше місце „і- дентичний“ спільник Шварцбарта анар- хист Махно. Однак для тих жидів це не було ніякого значіння. Вони зробили незнаного досі жиди, соритобийника, з кримінальним характером, своїм національним ге- ромом.

Та вся біда не тільки в тому, що було в Парижі, а більше у тому, що було на українській землі, відпові- даючи жидівська преса з незрозу- мінною публікувала всі ті „і- дентичні“ компліменти на адресу париського визвольного руху, які мали в уст жидів перед суддів париських у париській палаті спра- вливості. Львів, „Хвіля“ передру- ковала та просто провокаційні відо- мості всіх фальшивих очевидців погромництва, які зневажали у- кр. визвольну армію, опоганювали весь український визвольний рух, репро- дукуючи погляд усіх жидів- ських авторитетів, а між ними і та- ких, що вважають український на- ціоналізм своєю політичною неза- вистимістю. Але та сама „Хвіля“ мі- няла одночасно статті декларатив- ного характеру про те, що жидів- ський хліб сприяє визвольному у- рухові.

Для прикладу вистане навести та- кий порочистий факт. У „Хвилі“ з 1927 р. вмістив пос. Райх при- сьжаний статтю, в якій нібито ви- ходило з уст Райха, а вже в числі 1928 р. та сама „Хвіля“ друкує тов-

стим письмом ось який вислів Тор- реса з його кінцевої промови на процесі: „Петлюра був душоубом. Петлюра бажав утриматися при вла- ді погромами... Цілий український рух під проводом Петлюри спира- ся на підтримці німців (дарма, що саме Петлюра повстав проти німців. — Ред.). По поразці Німеччини прийшов кінець владі Петлюри. Ро- бити порівняння між наємниками (жолдацтвом) Петлюри і французь- кою революційною армією, що бо- ролася за рівність і волю — є зне- вагою для французьких революціо- нерів“. Ігнорантові в українських справах Торресові та його демаго- гічно-брехливим вигукам можна і не дивуватися, але дивуватися тре- ба тим, що його інспірували, що фальшиво йому представляли хід у- кр. революції, а ще більше тим, що тут на українській землі такі невідповідальні вигукі пере- друковують і всім своїм читачам до вірування подають.

Пос. Райх признає і стверджує у згаданій статті „згідно з історичною правдою, що дійсно українські уря- ди були першими, які ввели в життя відносно жидів культурно-націо- нальну автономію та утворили в ка-

бинеті окреме міністерство для жи- дівських справ“. Коли так, то чому ж допускати на сторінках тієї ж газети до зневаги національних почувань цілого українського народу? І вже тоді розуміти примірюючий жест пос. Райха у тій же статті в сторону українців?

Український народ, свідомий того, що перед ним перспективи довгого- довгого співжиття з жидівським на- родом на одній землі, а ще більше свідомий того, що це співжиття му- сить уложитися мирно та дружньо. Він не дасть себе вивести з рівнова- ги ніякими провокаціями чинників, які дають докази своїх симпатій для українських визвольних змагань, які засвідчили їх вчинками і які ні- коли не підуть на посягати гноби- тів нашого народу. З тією частиною нам по дорозі, бо вона працює з на- ми для добра спільної будуччини о- бох народів і поділить з нами долю й недолю. Між нею і нами без сум- ніву найдеється спільна мова.

Д-р Дмитро Левицький.

Еміграційне питання.

I.

Важке питання нашої дійсності. — Повоєнна криза, справа сезо- нової й поселенчої еміграції та еміграційні терени. — Конечне і загальне зло.

До найбільшочіших і найважчих питань нашої дійсності без сумніву належить справа еміграції. Вже не- раз це питання було порушувало на сторінках української преси. В прин- ципі наша преса, як і наші відпові- дальні громадські чинники є про- тивні осліб еміграції, а зате сезоно- ву еміграцію, чи континентальну чи заморську вважають найбільш при- гожою в умовах нашого життя. І зовсім слушно. Передвоєнна прак- тика зі сезонною зарібковою емі- грацією — чи то керована до Ні- меччини, чи до Зєдинених Держав давала додатні, позитивні висліди. За- те осіла заморська еміграція знищи- ла багато наших сил і хоч значній частині емігрантів створила можли- ві, а то й добрі (як напр. в Канаді) умовини матеріальної екзистенції, то з другого боку виставила деся- тки тисяч родин, відрваних від ма- тінського пня, на небезпечку неми- нучої національної загибелі. Наші ді- ячі в Зєдинених Державах і в Канаді стверджують, що українські емі- гранти вже в другому поколінні під- падають під вплив асиміляції і роз- пливаються в англійському морі. Та, як згадано, в англійському світі щонайменше матеріальний до- бробут є деякою відплатою за на- ціональні втрати. Далеко гірше ді- ється в латинських країнах полу- дневої Америки.

Повоєнна криза, спричинена воєн- ними діланнями на нашій території, знищення багатьох варстатів праці, перенаселення країни, малоземелля, надмір і брак заробітку та госпо- дарська політика польського уряду, — все це викликало просто нестерп- ні відносини на Зах. Україні. Кон- тинентально-сезонна еміграція, замкнена на відомий і випробова- ний німецький терен, пробилася собі вправді русло до Франції, але одно- часно зведла емігрантів на станови-

ще паріїв, невільників. Доперва ми- нулого року внаслідок окремої умо- ви між Німеччиною і Польщею від- чинено ворота до Німеччини, але цей корисний для сезонних робіт- ників терен польська влада зарезер- вувала виключно для робочої сили з польської національної території, не вважаючи на свою ненависть до німців і любов до французів. Одно- часно Америка обмежила імїграцію, головні зі Східної Європи, бороня- чись з одного боку перед перева- жанням американського ринку праці і збільшенням безробіття, а з другого боку охороняючись перед „пошестю більшовизму“.

Таким чином відкритими для емі- грації лишалися лише латинські краї полудневої Америки та части- но Канада. Однак вони вимагають еміграції не робітничої й не інтелі- гентської, а хліборобсько-поселен- чої і то цілими родинами. Виняток становить тут Бразилія, яка на пля- тації кави вербує робітників, але теж цілими родинами, щоб тим способом притвердити робітника до терену і роду праці та могли його всеціло експлуатувати. До того ж підсоння полудневої Америки мало пригоже для наших земляків. Най- більш пригожим колонізаційним тереном для нас, а одночасно кра- йною найможливіших умовин жи- ття, праці і розвитку все ще є Ка- нада.

Поминаючи наше принципіальне становище до еміграції, мусимо ствердити, що є це конечне лихо, якого важко виминути. Є це лихо, яке досягає не лише бідні, еконо- мічно слабкі, спавнеризовані наро- дні і громадянства, але й великі, мо- гутні нації, що розпоряджують ка- зочними матеріальними засобами, реальною сідюю і політичною мо- гутністю. Англія на протязі сотень літ веде активну поселенчу політику

у всіх частинах світа. Тільки харак- тер її значно змінився в останніх лі- тах. Коли давніше емігрували з Ан- глії одиниці сильні, тверді, здобувчі, які часто виборалися по золоте ру- но і які творили великі варстат праці і багатств для себе, а експлю- атації для тубильців, то тепер пере- вантаження англійського ринку пра- ці армією безробітних викидає на еміграційну вулицю одиниці слабкі, беззахистні, які з парю рух ідуть шукати праці, заробітку і прожит- ку. Доходить до того, що англійські домінії борються перед напливом англійського еміграційного елемен- ту. Ще різкіше помічаємо це явище в Італії. Перенаселена країна рік-річ- но викидає десятки тисяч емігран- тів, які розлазяться по всьому сві- ту. Недопущені до Зєдинених Держав, хвилюють ринуть до країи по- лудневої Америки, до полудневої Франції, до Тунісу. Те саме явище помічаємо в Японії, Китаю і бага- тьох інших державах. Тисячні пере- пони мусять поборювати емігранти, щоб здобути терен праці і засоби прожитку. Коли така доля стрічає державні нації, то що ж говорити про недержавні?

Взагалі Європа є перенаселена, зруйнована та обтяжена наслідками війни. Надмір її населення шукає нових пристановищ, нових варста- тів праці, нових колонізаційних те- ренів. А ця пошуканка зустрічає безліч перепон. Та державні нації є остигли в крайому положенні, що за ними стоїть їх національна дер- жавна влада, яка веде еміграційну політику по лінії інтересів нації, по- літику систематичну і доцільну, яка дає охорону й опіку своїм емігран- там. Недержавна нація є оставлена на ласку долі. Особливо наші емі- гранти стали в останніх літах іграш- кою і „товаром“ в руках усяких а- гентів і спекулянтів. Ми є противні еміграції, однак мусимо рахувати- ся з конечним злом і відповідно до того повести хоч у невеличких роз- мірах нашу еміграційну політику, ступаючи по можості вістря її шкідливості.

Фахові школи і курси „Рідної Школи“.

Що у нас зроблено досі в цій ділянці освіти.

(Допісання)

Оскільки давніше зимові курси для термінаторів були акад. тілами а огла- ду на поглиблення загально освітніх і фахових відомостей, то тепер є вони необхідною konieczністю і мають також велику практичне значіння. А саме міні- стерство видало розпорядок з дня 20. січня 1926 р. ч. 25100/25 III, яким уста- новляється 4 іспитові комісії: у Львові, Станіславові, Тернополі і Дрогобичі для кандидатів на челядників, що не мали змоги скінчити фахово-допозаво- чої школи. В цьому розпорядку подався іспитовий матеріал. Очевидно окрім о- фіційально приписаного міністерством матеріалу Головна Управа „Рідної Шко- ли“ вводить на ремісничих зимових кур-

* В 4. числі „Рідної Школи“ за жо- тень 1927 р. поміщений повний текст повного міністерського розпорядку, по якого подався іспитовий матеріал, а в якому поданий іспитовий матеріал, а також усе, що відноситься до іспитової комісії, кандидатів на челядників і т. д. Адреса ілюстрованого журналу „Рідна Школа“: Львів. Ріжж. 10.

еат „Рідної Школи“ аналогічно навчання в українськості (українська мова, українська історія й географія).

Досі відбувалися вже ремісничі й агро-курси „Рідної Школи“ в Судовій Вишні, Мелітоні, Радахіві й Коломиї, — всі вони в добрім успіху. Тепер Головна Управа „Рідної Школи“ видала об'яву до всіх Кругів у краю, щоб негайно зайнялися заснуванням таких ремісничих курсів для територіальних міст і містечок, де досі ще нема спеціальної фахово-допоміжної школи. Слід надіятися, що нещодавно будуть відкриті й наймудріше найкраще важкою справою та не пошкодують свого часу для виховання свідомого українського ремісничого отау.

Виконання українського купецтва здійснюється спеціальною кооперативною торговельною школою „Рідної Школи“ при вул. Корняків ч. 1, що є під доглядом управи дир. Корняків. В минулому шк. році мала ця школа 148 учнів (116 хлопців і 32 дівчат). При цій школі існує однорічний курс для абитуриєнтів, який дає заокруглене знання, а бажаючи дальшої освіти в цій ділянці дає право до переходу відразу на другий рік вищої експортної торговельної школи. При школі існує кооператива „Чайка“ для практичного вивчення кооперативного діла, а також єдина переплетня для науки утилі торговельної школи і курсів. Відповідно до числа оголошених устроїв школа курси чужих мов (англійської, російської і ін.). Ця школа має добру славу і виступила вже дуже багато фахово викладаючи практиків, що обіймали відповідні посади по різних кооперативах, інститутах і різних установах, стали корисним продуктивним елементом в розвитку української національної економіки.

По всіх майже школах „Рідної Школи“ різного типу ведуть учні практично свої шкільні кооперативи, а подекуди і шкільні каси власними силами і під наглядом учителів дотичних заведень і таким чином практично підготуються до корисного кооперативного життя.

Крім того по всіх Кругах „Рідної Школи“ (зпр. Косіаський) устроювали кооперативні курси та аншколи відповісти фахові кооперативні робітники, що посприяли б вадуть цілу мережу нових кооператив.

Об'ява цієї оголошеня Головна Управа у своїй офіційній органі „Рідна Школа“ (ч. 4. за жовтень 1927).

МИКОЛА ІВАНЧИН.

3 листопадових днів 1918 року.

Осінній, світлий вечір. Газові лампи при тротуарах кидають сумне світло на гостинця, що потапає в болоті. Люди не вважачи на дощ волочать по вулицях і заходять до ресторанів та спіданкових кімнат на розмову. По кав'ярнях, при столиках і по кутиках оживлена розмова. По липках розмовляючи видко якесь знецінення, цікавість і неспокій.

На „Бесіді“ гайно. Двері раз за раз відкриваються, а за кожним разом входять або відходять всякі люди, члени й нечлени товариства. Рух, крик, оживлена розмова. Кожний приносить щось нового, якусь сенсацію з фронту, зі столиці і від різних наших політиків. А тих політиків в часі війни була велика сила! Чого то вони не аналізували й не робили! Війни провадили, й ворога били і краї ділили...

Саме в часі викладу одного з таких політиків рипнули входили двері і у кімнату увійшов військовий старшина в гумовому плащі, з електричною лампою на грудях. На його лиці малювалася повага менту, а нерішучі повороти вказували, що аналізував серед незнайомих людей в чужому місті. Був це сотник 95 п. п., приданий до Станіслава.

Кинувши оком по присутніх, приступив до найближчого, вдарив в каблучку, сказав своє назвисько, а

„Коперник“ Нині наш перший супермаркет „Марусенька“ Льва Гр. Толстого п. 3. „ВОСКРЕСЕННЯ“

Велика драма любові і посвяти, що відгравалася в Петрограді, в Москві і на Сибірі, виконаний найбільшою фабрикою світа „UNITED ARTISTS“.

В головних ролях: Dolores del Rio як Катря Маслова, також Rod le Rooque як князь Дмитро.

Цей архівар: змістом, виставою, технікою і грою артистів, перевище всі дотеперішні інше, які можна було оглядати в кінках. — Карті вільного вступу також анжми безумовно неважкі аж до відлику. — Початок сеансів щоденно в год. 3-тій.

Всі справи фахових шкіл і курсів, їхнє творення й розбудову та проекти реорганізації розбирають промислова комісія та окрема комісія для перестрою фахового шкільництва при Головні Управі „Рідної Школи“, а в склад цих комісій входить фаховий різного знання. Промисловий реферат від дир. п. Осип Танчаноський, якого іза ведуть на його просьбу зайняла Головна Управа „Рідної Школи“ від обов'язків з кінцем минулого шкільного року. П. дир. Танчаноський дуже шире працював на пов'язаний йому ділянці, поклав перші основи в будівництві фахового шкільництва й виконання „Рідної Школи“ і в цьому лежить його велика заслуга. Його наслідком іменується Головна Управа „Рідної Школи“ п. ім. Володимиру, відомого в ініціативі й енергії, і він від 1. листопада п. р. перебрив у свої руки керму фахових шкіл і курсів „Рідної Школи“.

Ось була би в загальних рисах представлення дотеперішньої діяльності „Рідної Школи“ в ділянці фахового шкільництва й виконання. Якщо знайдеться малі засоби, якими розпоряджалося „Рідна Школа“, а то й важкі фінансові кризи, — то зроблено дуже багато, а що найважливіше: покладено вже перші основи на цьому полі. Дальша розбудова потагного великого діла і творення нових установ, відповідно до життєвих потреб нації, залежить від зрозумілого видатної постійної матеріальної підтримки „Рідної Школи“ пожною українською одицею і всіми українськими організаціями в краю і за кордоном, а також від ініціативи на місцях.

Іван Герасимович.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІАЛИ
поручає у великій кількості, фірма
= АНТІН УВЕРА =
Буди, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Культурне єднання.

Свято української пісні в Києві.

Столітню річницю появи в світ першого друкованого збірника українських народних пісень М. Максимовича 1827 р. відзначено в Києві ювілейним святом, що його заповідав ще під асоу й приготувала Історична Секція Української Академії Наук.

Свято почалося в неділю 2. жовтня вранці засіданням, яке влаштувала Історична Секція У. А. Н. спільно з редакцією „України“ під головуванням академіка М. Грушевського у великій залі Всеукраїнської бібліотеки України. Після вступного слова М. Грушевського виголосили наукові доповіді Ігнат Китецький („М. О. Максимович“) і Федір Савченко („Століття першого збірника Максимовича 1827 р.“).

В суботу 6. жовтня ввечері відбувся заходою Секції Науків Робітників, Історичної Секції та Місцем-у У. А. Н. великий концерт української пісні. Сала Всеукраїнської бібліотеки України (забільшилася та „Нар. Дому“ у Львові) була по береги виповнена цвітом української інтелігенції. На естраді красувалася портрет Максимовича з молодих літ. Проф. Ол. Дорошківич повітав галицьких гостей серед гучних оплесків вібралася, Опісля виголосив вступну промову акад. К. Студинський, підкреслюючи вплив збірок Максимовича й поетичних творів „українських віршів“ на діяльність М. Шашкевича й його наслідників.

В концертну програму ввійшли виключно лише народні пісні з першого збірника Максимовича в укладі М. Лисенка, Варемби, Степового, Л. Ревуцького, Олександрова й ін. Концерт почався жіночим хором учениць школи проф. В. Муравйової, а закінчився мужським хором Інституту ім. Лисенка; оба хори співали без діригента, виявляючи знамениті віспівання. Середні точки програми виконували сольові співі й дуети, виконані артистами співаками й співачка-

ми: Д. Свистуном (баритон), І. Кученком (тенор), А. Лисенком й В. Гужовим (сопран) та професором Інституту ім. Лисенка Дмитром Ревуцьким, що проспівавши в піснях кілька довгих народних пісень — дав прекрасний зразок єдиної діяльності.

Взагалі цілий концерт стояв на високому артистичному рівні й викликавав живе захоплення аудиторії, яка даремно домогалася повторення.

В неділю, 9. жовтня, в 12 год. в полудне відбулось у тіжасій залі урочисте засідання, присвячене доповіді делегата Наукового Тов. ім. Шевченка, до яких прилучилися й проф. Михайло Лисенський, що недавно приїхав тут з Праги. При президіальному столі побіа акад. М. Грушевського й президія Історичної Секції У. А. Н. засіли й галицькі делегати, повітали оваційно вібралася. Після промови акад. М. Грушевського, що вказав на велике значіння українського єднання на культурному полі, акад. Студинський у своїй доповіді обговорив літературні взаємини Галичини в Великій Україні в 60-х і 70-х рр. минулого віку, користуючись пребогатим і дуже інтересним матеріалом; кожна презентація згадка про ролю, яку в цілісній галицько-українській взаємності відіграла Олена Пчілка-Косачева, публіка оваційними оплесками вішувала присутню на селі письменницю.

Відтак пішли далі доповіді: Філарета Колесни „Українська народна пісня на переломі XVII—XVIII вв.“, О. Махариш про початки літературного відродження в Галичині й Мих. Лозавського про політичні взаємини Західної України з Великою Україною.

Реферати протягнулися до 3 години та ціле засідання пройшло серед піднесеного настрою й пильної уваги вібралася — переважно молоді, — що бито виконували велику салу та топились ще й у прилягаючій кімнаті.

При вступі на концерт і академію складано обильні дати на жертви поведі в Галичині; по всьому видно було, що нещасть, яке настигло наш край, викликало живе сполучення на Великій Україні, де вже й почалася допомога акції.

В зв'язку з ювілейним святом відбулися й засідання членів Історичної Секції УАН. з рефератами про участь Наукового Тов. ім. Шевченка в конгресі слов'янських географів і етнографів і в алді істориків сходу Європи, що відбулися в Польщі в червні 1927.

Згадані ювілейні обходи в Києві вібрали значіння всеукраїнського свята

відтак поспитав про голову товариства й радника Д. Випадково обзбули присутні. Почувши, що про них питає незнаний старшина, зірвалися з крісла, а представившись взаїмно, пішли зі сотником до сусідніх кімнат. Незабаром покликали й мене туди. З „Бесідою“ межували кімнати „Сільського Господаря“. В одній з цих кімнат було багато мішків насіння. Над ними то мішками, при світлі невеличкої електричної лампи відбули ми тайне засідання, а радше постійно, бо не сиділи ми тоді, лише стояли. Д. сотник у своїй коротенькій і тихенькій промові, вказав нам на розпад австрійської держави, відтак передав нам ухвалу українських військових старшин, обсадити в відповідному моменті всі уряди і з провідниками українського народу перебрати владу. Відтак списав собі адреси усіх потрібних наших людей і попрощався.

Моя душа була схвилювана до краю. Тисячні думки клубилися в голові, різні питання настигали домагаючись відповіді. Чи ядася нам при такому малому числі війська обсадити важні уряди, шляхи і т. п.? Чи не забрали нам людей, потрібних до великої державної машини? Чи не відчуватимемо браку їди по містах, якщо припиниться рух на залізницях? З досвідком вірвався я з ліжка і рішив поїхати під Рогатин.

Благословилося на світ. З дерев спадало зварене приморозком листя й устелювало дороги. Заспані сторожі відчинили двері казенних. Подорожні кваліфікації на залізницях. На двірці, як звичайно в часі війни: куди оком не глянь — військо. По-

мучені, обболочені воєнки підпирали стіни, або складали голови на плечики та мертвецько спали. Урядовці й залізнична служба літали по пероні, щось загадконо перешіптували між собою і пезали в своїх бюрах.

Поїзд в напрямі Львова переповнений. Крім війська їде багато іншої „брани“, якій удалося вдертися до возів або бодай на платформу чи сходи. Ущасливлені подорожні зносять з великою посватою невиди й тішуться, що їдуть. На лицах подорожніх замітне й рідке збентеження.

Доїздивмо до Ходорова. Тут мусять пересідати ті, що хотять їхати в напрямі Тернополя. Здімаю з плати свою подорожню валізу, що в часі війни навозилася доволі всякого збіжжя й мукти та їду шукати за тернопільським гарнітуром. По дорожній стрічаю свою знайому, урядничку з військового бюро. Побачила мене й розрадувана летить проти мене та тягне мене за руку.

— Ходіть, щось вам скажу

— Наші зайняли Львів!

— Що за наші? — питаю.

— Та стрільці-Усусуси!

— Вони й Ходорів займуть!

З сильного зворушення трясеться, а сильні так і котяться йй з очей. Розпрошавшись зі знайомою, сів я в кутику й переглядаю „Діло“, що купив на двірці. Але не в силі читати. Черенки танцювали гопка, руки трисали. Складаю може й цікаве число до кишені й дивлюсь крізь вікно. Чую, що у возі говорять вже про все янко. Янко, двох молодих

залізничників вскочило на платформу й залицяються до гарної, молоді панночки, учительки зі Скольного.

— Чи пані знають? — питає один.

— Знаю! — відповідає, доволі зрівноважена людина.

— Я нічого не боюсь — доповідає, — третій рік мешкаю між українцями. Люди мене люблять і певно нічого злого мені не зроблять.

— Розуміється, — підхоплює один з донжуанів, — ми з українцями погодимось, щоби лише позбутися тих німців і жидів.

Поїзд рушає. При вікні стояло двох панків, мабуть помішків.

Розмовляли, але розмова не клеїлася. З вікон поїзду дивилися сумно на широкі лани, мов би прощалися з ними. А довезений поїзд чорним вуєм внісся подими й вряні. От вже й перша станція після Ходорова. Кондуктори скорою ходою виходять з возів і оголошують протяглим голосом назву станції в українській мові. У возах рідке зливання. Один з панків, що стояв біля вікна, поспитав другого: „Чи слухиш?“. Другий обранство відповів першому: „Слушен, слухиш!“

Ідемо далі. На дальших станціях подорожні звикають до назв станцій в українській мові й не роблять ніяких заміт.

Вісідую в Пукові. На двірці застаю свого шурина, що відвозить якогось добродія на двірці. Урядований, що не потрібному бити ногами 7 км. всідую на віз.

Віздимо в село. На рундуці їде на нас сестра, що почула турніт вова. Розмодалемо, а в розмові додують, що вони про останні події

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ

Знає зі своєї доброти і чистоти виробів
і знамениті малючки, як усім притягують для господарських цілей.

Для вибагливих смаків першорядні
чистоти і смаку.

Як спеціальність

літнєвський подарок подарунку
чоловіку і садові рослини для ку-

рева. Вось дм-политень має в собі все, чого забажає душа „оголтинника“ від оку до кінця та театру, так, що не треба в нього нікуди йти. — Америк. міліонерка, донька фермера Вандерблаха, купила за 16.000 дол. шаль, який був причиною трагічної смерті Ізадора Дункана.

— У пам'ять великого вченого. Цими днями Франція, при співучасті чужинних учених, святкувала 100-і роковини уродни великого хіміка Марселя Бертільо, ур. 23. жовтня 1827 р. у Парижі в родині лікарів. Ім'я Бертільо знаване в історії розвитку хімії з кількома відкриттями першорядної ваги. На протязі 40-х років своєї праці він дійшов до висновку, які можна сформулювати в 20 рядках, а які торкнулися суті основ хімічних дослідів. Хімічна синтеза та термодинаміка — ось два головні здобутки Бертільо. Від нього хімія з аналітичної стала синтетичною. Бертільо проголосив великий принцип: „Хімія творить сама свій предмет дослідів і ця її творча діяльність, якою вона стає подібна до мистецтва, рідиться її основно від інших наук“. Йому вдалося довести, що вчений може творити міліони організмів, які не існують у природі. У 25 р. життя він сформулював закон про синтезу природних тонів. У вегетальній хімії проголосив закон, що земля є живим істотою складеною з мікроорганізмів. В 1870 р. під час облоги Парижа посулував тмало дослід на вивчення матеріалів. Крім чисто-фактних творів полишив цілу низку книжок в історії науки „Позитивна хімія“, „Вступ до хімії у старовині“, „Середньовісна хімія“, і загальні твори „Наука та мораль“ і „Наука та філософія“, в яких вірив у перетворення умови людського життя від хімії, що дасть змогу людям землі харчування годуватися дрібними зернами. Цей ідеал повинен бути здійснений у 2000 р. Бертільо брав теж участь у політичній діяльності і був у свій час міністром освіти. Його життя мало трагічний характер, він поховав дві доньки, його вступ змінив у залізничній катастрофі, а смерть його жінки — як він заповів — не дала йому пережити її, бо він пішов за нею, у 2 години пізніше від удару серця. Бертільо похований у Пантеоні. Один з його синів продовжує працю батька — другим визначний дипломат.

місто і з полками оборонними мурами. Археологи догадуються, що в це місто про яке агадує Мілтон у „Втраченом раї“ Гейл, кули дохав Васко де Гама. Нині в цьому місті живуть тільки дикі звірята.

— Ванна для малпрів. У Парижі почався процес, якого анонсів і мотини повинні поцікавити всіх мистців мистецтва. Малпр Шарль Камеон подер 10 літ тому багато своїх образів і рисунків, незадоволений ними. Якби він шматир, найшовши кусці цих творів, у блискавичній скрині на сміття, пославши деякі з них до купи і продав їх по дешевій ціні — від 10 фр. до 50 — знавчим мистецтва. Один з таких знищених, а склепаних образів попав у збірку письменника Франсуа Карко, який недавно продав свою колекцію образів на ліпшації. Тепер Камеон подає Карка в суд за те, що він підняв його добре ім'я показуючи прикладно твори, які були знищені на те, щоб людські очі ніколи їх не бачили.

— Світова волччина. Ним. міністр Келлер закликає, що Німеччина в теперішній ситуації господарсько-фінансовій не робитиме ніяких позичок на чужині. — У Пекіні розстріляли 10 студентів-комуністів. — Туреччина святкувала мільйонну річницю проголошення республіки. — На Латвії лаяються перевороту наслідком невдоволення із радянського договору. — У СРСР, є по статистичні півтора міль. безробітних. — У міській музею у Бургалені (на австро-баварських кордоні) найшли рукопис досі невідомого „рексів“ Гайльа. — У піп. Альбаній вибухло повстання проти Ахмета Зогу. — Підчас вистави в Любляні (Югославія) артистка Алла Ворт, що мала грати в пєсі повісилася у своїй чепурні. — У жент, коли японський імператор виїжджав із палати, одна жінка пробувала кинути в нього античний паперу; її арештували, гадаючи, що це бомба; це було прохання, щоб жінці призначили вибори права. — Шалені вніс розмову скарги проти своєї жінки, бувши Італійської балерини Торпаті; він заявляв, що готов платити їй місячно 800 дол.

— Концерт Галі Левицької в причин технічного характеру перенесений на 7-го ц. м.

— Спроутування. В статті „Перспективи радянської закорд. політики“ з дня 29. жовтня слід справити такі помилки, що зміняють зміст речення. 24 рядок знизу при кінці статті: „фондів“ а не „фондів“. У 48 рядку знизу перед словом „прийти“ треба додати „має“.

Українське Крєве Товариство опіки над інвалідами.

До української суспільності!

У важку хвилю щогорічних елементарних катастроф приходиться нам пригадати українському загалові в краю зачав, вкорінений від кількох літ по традиції, що місяць листопад є місяцем допомоги інвалідам Української Галицької Армії. Звичайно адміністраційна влада, знаючи на гуманітарний характер нашого Товариства, давала дозволу на переведення зборів в натуральних на терені трьох східно-галицьких воєводствах. Цього року одержали ми такий дозвіл тільки від тернопільського воєводства. Однак потреби Товариства не даються ніяк зредувати. Найкращіші інші видатки вносять місячно понад 9.000 зол., а сподіємося, що після перегляду інвалідів видатки зростуть щонайменше на 50 прот. Тому сподіємося, що весь український загаль, як і в попередніх роках, не відкажеться від жертвенності на цілі Українського Крєве Товариства опіки над інвалідами. Віримо, що чимало громадян, головові зі зникненням повинно околиць, буде мусити віддати на інвалідів хочби дрібну жертву, то сотки інвалідів УГА одержать підмогу хоч на два-три місяці. Ключем до жертвуйте не багато, але жертвуйте всі! Нехай жертвенність на інвалідів буде дійсно загальною!

У воєводствах, в котрих публічна збірка не дозволена, громадяни, котрі не мають нагоди зложити свій донат через збірковий комітет, повинні негайно післяти жертву від себе на адресу УКТОНІ у Львові, вул. Руська 3/II, або чеками Товариства, котрі висилаємо зі всіма крєвими часонисами.

Два рази дає той, хто дає негайно!
За Головного Раду УКТОНІ:
Д. Палай пр. заст. гол. Т. Мартинець пр. секретар.

Зі спорту.

„Лехія“ — „Україна“ 3:1 (3:0).

В цих змаганнях не дописала піла дружина України, а в першій мірі напад, який лиск на міг розвинути. В першій половині гри Лехія, що виступила в найліпшому складі, грала з вітром і мала сильну перевагу. В тому часі здобула й усі три голи. В другій половині Україна заборалася енергійно до праці, всеж таки перевага була далі по стороні противника. Тільки оборона й поміч України не допустала до лавських успіхів Лехії і до шаленої порожки своєї дружини. Одинокий гол України, стрілений сильно Сичом з великої віддалі, був остільки шаленим, що воротар Лехії вибіг був тоді на грище і не міг тут нічого вдіяти. Присутніх до 350.

Змагання силачів у Львові.

Змагання в силі польського „Сокола“ при вул. Зіморонича продовжуються при неспасучій зацікавленості публіки. Від кількох днів бере участь у змаганнях польський атлет Штеккер, що побився нещодавно на перше місце в Берліні. Штеккер незрівняний техник, що поклав до кількох сильних противників, у тому аж двічі вимія Вілінга. 20-хвинова боротьба Штеккера з Орленком скінчилася невирішеною. Щодо цього останнього, то він імпонує публіці своєю силою і зручністю, зате неприємно вражає, що він не в силі погавувати свого нагальною о темпераменту і рішуче за багато говорять. Досі Орленко не має ні одної програної за собою, хоч має доволі невирішених. З інших силачів, що беруть участь у львівських змаганнях, відмітимо ще кохьоса Кавана з Відня, Брїлу з Горішнього Шлєска, Штєгєрє, Петєрсєна, Перєлєса, Вітємєра й ін. Змагання починаються щодня в 9. год. вечером, кінчаться ок. год. 11.

Помонім здангнуті дїм-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявим сасю вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжочка ч. 1141.

† Посмертні згадки.

Иосиф Буній. У великій князівстві Люксембург в місті Еш помер після довгої і тяжкої недуги на сухоті в шпиталі св. Іосифа бувший УСС Иосиф Буній. Покійний родився в Галичині в м. Надаїрна. Брав активну участь в рядах героїських частин УГА. Описав дїстався до полону, де перебуваючи в тяжких умовах немилосердного знущання захорів на цю страшну недугу, з якої вже не міг вийти. Дня 23. X. ц. р. відбувся величний похорон Покійного при численній адвані як своїх так і чужої публіки. Похорон вели три католицькі духовники, а співав український мішаний хор під орудою п. Сидоренка. Тепле слово над могилою виголосив інженір Палєнко. Нехай-же легкомо буде Тобі чужа земля, вірний сину України і дорогий Товаришу!

ОПОВІСТКИ.

Повітовий Комітет УНДО в Підгайцях повідомляє: Повітовий Народний Зїзд УНДО відбудеться дня 11. листопада ц. р. в 11. год. передпол. в домі читальні „Просвіти“ в Старому Місті ад Під-

гайці з таким порядком: 1) Звіт з діяльності Повіт. Комітету УНДО. 2) План дальшої діяльності і справи співотчужування. 3) Відомості УНДО до інших повіт. партій. 4) Вибір Повітового Комітету. 5) Внесення і запити. Громадяни, являться численно!

ДРІБНІ ОГолошення.

Всілякі роботи годинників. Сько-ювіверські також перерізки найдаблїйше виконувє, найстарша в краю фірма Ю. Домбровський наск. Ю. Домбровський — Л. Розенштейнський Львів, Академічна 2, Готель Жоржа. Замовлення з провінції полагатимемо негайно. 101 6) 16-7

ПРИЯМЕМО негайно агронома з довшою практикою ПОК, і почальника філії ПСК, з практикою і відповідною кваліфікацією. Прохання — свідоцтва теоретичного і практичного знання, життєпис, усього і т. п. — слати: Повітовий Союз Кооператив — Radziechow. 838

ПРОДАМ залізну під відповіддю для більшої убікції. Відомість Аптека Міколяша, Коперинка 1. 843

СТУДЕНТ техніки, на послідному році будови машин, бувший старшина австр. УГА, стрункий, музичальний бунет з запевненою посадою (по освітненню) за границею в ковальській нафті — одружиться з панною яка допоможе йому фінансово до покінчення студій. Зголошення: Оуар Tan-kyuj stud. bud. maszyn, Warszawa politechnika ul. Polna.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прещїйї продає за готівку і на рачти від десятих літ з надїйної справності звїсна фірма Іван Зальтенберг, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 33-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

МАШИНИ

ДО ШИТТЯ на догідних умовах поручає

„ПОЛЬТИП“

739 ЛЬВІВ, Ягйлонська 20. 67

ЖАРІВКИ ОЩАДНОСТЕВІ

по зол. 1.25.

Ланки стокі і якісті, матеріал оксидатив.

Найдешевше жерело в Галичині

„Електроблск“

Львів Скарбівська 4.

(Проти кіна „Лев“). Тел. 46-05. 840 1-7

Філія Т-ва „Просвіта“ в Самборі розписує Конкурс на посаду урядника повітового канцелярії в обсяг ділянки якої входять справи просвітної організації і справ „Рідної Школи“. Посада до обняття сейчас. Початкова місячна плата 120 зол. Зголошення належить слати письменно на руки голови філії д-ра Івана Рогутського адвоката в Самборі з докладним заповданням дат відносно особистих обставин і життя. Рефлексують тільки на особи з відповідними кваліфікаціями. 1-2

ПОДОРОЖУЮЧИХ

до продежі: МОЛОЧАРСЬКИХ МАШИН:

з організаційними здібностями, першорядних продавців, пошукує до праці на провінцію на добрих умовах світове підприємство.

Оферти з референціями слати до Адміністрації 836 під п. с. д. 1-3

Найбільша в краю фабрика дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬДЕНБЕРГІХ в Калуші, вул. Сівецька ч. 14. в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63. відпасає на замовлення дзвони гармонічні і поодинокі, а постійно удержує на складі злив 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг. 30-7

Ціни приступні — слатя ратани.

Навіть не бачучи
кожна жінка хапає
за туалетне мило

Lukaschika

— Літературний куток. Театральна німецька статистика подає цікаві цифри про свільність вистав Шекспіра на всіх нім. сценах. За 1926 р. було їх 1683 у 169 театрах; попереднього року 122 вистав більше. Найбільшу свільність вистав мала пєса „Що хочете“ — 226; 208 — „Проборканна гоструха“, 189 „Отельо“, 150 — „Ромео та Джулетта“, 148 „Сонятійної ночі“, 129 „Гамлет“, 116 „Як вам за вдовою“, 113 „Багато галасу вночі“, 66 „Венеційський купець“, 55 „Зимово азиза“, 54 „Макбет“, 45 „Юлій Цезар“, 26 „Буря“, 21 „Гєрріх IV“, 19 „Король Нір“, 16 „Тимон Атенев“, 12 „Міра за міру“, 11 „Антонія і Клеопатра“, 9 — „Втрачено залізнични“, 8 „Веселі вилдєрські жіночки“, 6 „Рішард III“, 6 „Коріолан“, 4 „Два Вероні“, 4 „Все добро, що добре кінчиться“, 4 „Пімоєлі“, 3 „Троїла і Кресіда“, 1 „Комедія помилок“ і 1 „Рішард II“. З цього 117 вистав було в Берліні, а 66 у Гамбурзі; на третьому і четвертому місці стояли Лїпциг і Бреслав, а потім Відень з 51 виставою і Мюнхєн з 48. Нема сумніву, що Німеччина є додній краєм, де, не вважаючи Англії, Шекспіра грають найчастіше.

— Місто у праці. На східній побережї Африки відкрив серед праці

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видає Видавнича Спїлка „Дїло“.

З друковані Видавничої Спїлки „Дїло“. Львів Ринок ч. 10.